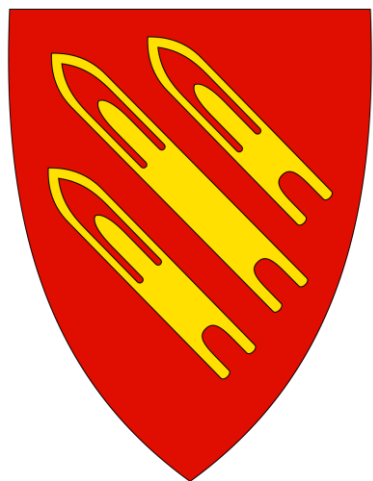

På toppen av Norge

Kommuneplanens samfunnsdel Gamvik kommune 2025-2037

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	s. 1
1.1 Satsingsområder	s. 1
2 Bærekraft som grunnlag for utvikling	s. 2
2.1 Sentrale sosiale bærekraftsmål	s. 2
2.2 Sentrale økonomiske bærekraftsmål	s. 3
2.3 Sentrale miljømessige bærekraftsmål	s. 3
2.4 Barnets rettigheter – et grunnlag for samfunnsutvikling	s. 4
3 Kommunen som organisasjon	s. 5
3.1 Kommunedirektørens stab	s. 5
3.2 Helse og omsorg	s. 6
3.3 Oppvekst og kultur	s. 6
3.4 Plan, teknisk, næring	s. 7
4 Gamvik - Bygget av havet, skapt av folket, Fiskeri og videreforedling av marine ressurser	s. 8
4.1 Ressursforvaltning og rekruttering	s. 8
4.2 Infrastruktur og foredling	s. 9
4.3 Nyskaping og samarbeid	s. 9
5 Gamvik – Der havet møter hjertet, Bolyst	s. 10
4.1 Barn og unge	s. 10
4.2 Eldre	s. 11
4.3 Folkehelse	s. 11
4.4 Bolig, bosetting og inkludering	s. 12
4.5 Fellesskap, kultur og tillit	s. 12
6 Gamvik - Der mennesker og muligheter møtes, Næringsutvikling	s. 13
6.1 Nyskaping og rekruttering	s. 13
6.2 Naturbasert reiseliv og opplevelser	s. 14
6.3 Grønne og digitale næringer	s. 14
7 Beredskap - Trygghet og handlekraft	s. 15
7.1 Et helhetlig og lokalt forankret beredskapsarbeid	s. 15
7.2 Kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhet	s. 16
7.3 Lokal beredskapskompetanse og frivillige ressurser	s. 16
8 Fra samfunnsdel til arealdel	s. 17
8.1 Arealstrategiske grep	s. 17
8.2 Fra samfunnsdel til handlingsdel	s. 18

Kapittel 1 Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategi for utvikling av lokalsamfunnet og kommunen som organisasjon. Den skal vise retning for hvordan Gamvik kommune kan møte framtida med trygghet, handlekraft og bærekraft.

Gamvik kommune står overfor store og komplekse utfordringer. Befolkningsnedgang, kompetansemangel, sentralisering av tjenester og sårbar økonomi.

Måltall i økonomisk handlingsplan 2023-2026 viser:

- Netto lånegjeld er på 95 % av brutto driftsinntekter.
- Netto driftsresultat skal være over > 2 % av brutto driftsinntekter.
- Disposisjonsfond 1 % av brutto driftsinntekter.

Samtidig finnes det betydelige muligheter i sterk natur, høy tillit i lokalsamfunnet, et rikt kultur- og organisasjonsliv og ny aktivitet i havrommet og på land. Med målrettet innsats kan Gamvik utvikles som en attraktiv kommune å bo, arbeide og leve i.

Gamvik kommune ligger innenfor det samiske bosetningsområdet og har en lang historie med sjøsamisk tilstedeværelse. Det samiske utgjør en viktig del av kommunens kulturelle arv, identitet og mangfold. I tråd med Norges forpliktelser etter ILO-konvensjon nr. 169 og sameloven, skal urfolks rettigheter, språk og kultur synliggjøres og ivaretas i kommunens planlegging og tjenesteutvikling. Samfunnsdelen bygger på prinsippet om likeverd og anerkjenner betydningen av samisk deltakelse i samfunnsutviklingen, både som kulturarv og som aktiv del av nåtidens og framtidens Gamvik.

Samfunnsdelen skal være et styringsverktøy for både lokalpolitisk utvikling og administrativt arbeid. Den setter retning for prioriteringer og mål innenfor områder som næring, oppvekst, levekår, klima og helse, og legger grunnlag for samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivillighet og innbyggere.

Planen bygger på:

- Kunnskapsgrunnlag utarbeidet i 2024–2025.
- Medvirkning med innbyggere, kommunens ansatte, politikere, næringslivet, lag og foreninger, samt eldre og barn og unge.
- Gjeldende lover og nasjonale forventninger.
- FN sine bærekraftsmål og målsettinger for grønn og rettferdig omstilling.
- FNs konvensjon for barns rettigheter.

Planen bygger også på vedtatte finansielle måltall og handlingsregler for økonomien.

Gamvik kommune har fastsatt følgende nøkkelindikatorer som skal ligge til grunn for planlegging og prioriteringer:

- Netto lånegjeld skal på sikt være < 65 % brutto driftsinntekter.
- Netto driftsresultat skal være over > 2 % av brutto driftsinntekter.
- Disposisjonsfond skal utgjøre minst 8 % av brutto driftsinntekter.

Disse måltallene gir rammene for en økonomisk bærekraftig utvikling og er avgjørende for kommunens evne til å levere gode tjenester, investere i framtidige behov og stå rustet mot uforutsette hendelser.

I tråd med planprogrammet legger samfunnsdelen vekt på å styrke kommunens rolle som samfunnsutvikler, både som tjenesteyter og som tilrettelegger for verdiskaping og livskvalitet. Planen er strukturert etter prioriterte innsatsområder, der hvert kapittel har egne mål og strategiske grep for å sikre gjennomføringsevne.

Gamvik kommune skal utvikles på en måte som gir trygghet i hverdagen, rom for vekst og en bærekraftig framtid for kommende generasjoner. Denne samfunnsdelen viser hvordan vi sammen kan ta stegene dit.

1.1 Satsingsområder

Gamvik er en kommune med sterke røtter i havet, i historien og i menneskene som bor her. Med Barentshavet som nærmeste nabo har kommunen gjennom generasjoner bygd sitt samfunn på fiskeri, samhold og en evne til å leve tett på naturens rytmer. Samtidig står vi i dag overfor nye krav, nye muligheter, og nye valg for framtida. Denne samfunnsdelen peker ut retningen for hvordan vi skal utvikle Gamvik som et livskraftig, attraktivt og bærekraftig samfunn i årene som kommer. Det handler om hvordan vi tar vare på det vi har, og hvordan vi bygger videre.

Kommuneplanens samfunnsdel tar utgangspunkt i fire prioriterte satsingsområder:

- **«Gamvik – bygget av havet, skapt av folket» - Fiskeri og marine ressurser**

Fiskeriene er bærebjelken i Gamvik-samfunnet. Kommunen skal arbeide for rettferdig ressursforvaltning, lokal verdiskaping og videreutvikling av fiskerinæringa. Ilandføring, videreforedling og gode rammebetingelser skal sikre arbeidsplasser og bosetting i årene som kommer.

- **«Gamvik – der havet møter hjertet» - Bolyst.**

Bolyst er en forutsetning for at folk skal bo og bli i Gamvik. Attraktive bomiljø, gode tjenester, tilgjengelig fritidstilbud og trygge oppvekstvilkår er grunnlaget for levende lokalsamfunn. Gamvik skal være en raus, inkluderende og fremtidsrettet kommune, med plass til alle.

- **«Gamvik – der mennesker og muligheter møtes» - Næringsutvikling**

Vi skal satse på både tradisjonelle og nye næringer. Kommunen skal være en aktiv medspiller for gründere, bedrifter og samfunnsutviklere, og legge til rette for verdiskaping gjennom grønn omstilling, lokal matproduksjon, reiseliv og bærekraftig ressursbruk.

- **Beredskap**

I møte med klimautfordringer, geopolitisk uro og sårbar infrastruktur skal Gamvik styrke sin beredskap og motstandskraft. Trygghet, forsyningssikkerhet og robust lokalsamfunnsutvikling skal stå sentralt i kommunens planlegging og prioriteringer.

Kapittel 2 Bærekraft som grunnlag for utvikling

Bærekraftig utvikling er en grunnleggende forutsetning for all samfunnsplanlegging i Gamvik kommune. I planstrategien og planprogrammet er bærekraft løftet frem som en overordnet verdi og et førende prinsipp. Det handler om å utvikle samfunnet på en måte som ivaretar behovene til dagens befolkning, uten å ødelegge mulighetene for kommende generasjoner. Dette krever et langsiktig, helhetlig og ansvarlig perspektiv i alle deler av samfunnsutviklingen.

Kommunen anerkjenner FNs 17 bærekraftsmål som et felles veikart for en rettferdig og bærekraftig framtid, både globalt og lokalt. Flere av målene har direkte relevans for kommunens oppgaver, særlig innen oppvekst og utdanning, helse, arbeid og økonomi, klima og naturmangfold, likestilling og inkludering.

Bevaring og styrking av samisk språk, kultur og tradisjonskunnskap er en del av det kulturelle mangfoldet som bærekraftig utvikling skal ivareta. I Gamvik betyr dette å anerkjenne sjøsamisk historie og kunnskap om naturforvaltning, og å legge til rette for bruk og formidling av samisk språk, spesielt i barnehage og skole. Samisk tilstedeværelse i lokalsamfunnet er en ressurs og et fellesskap å bygge videre på.

Å arbeide med bærekraft innebærer derfor å tenke sammenhenger mellom sosiale, økonomiske og miljømessige hensyn, både i kommunens egne tjenester, i næringsutvikling og i arealforvaltningen.

2.1 Sentrale sosiale bærekraftsmål

Gamvik skal jobbe aktivt for å sikre likeverdige tjenester og redusere sosiale forskjeller. Tiltak rettet mot lavterskeltilbud, tidlig innsats og inkluderende nærmiljøer bidrar til å motvirke utenforskap og økonomisk sårbarhet, særlig i møte med levekårsutfordringer og demografiske endringer i små lokalsamfunn. Dette bærekraftsmålet er også høyt prioritert i medvirkningen.

Selv om akutt sult ikke er en utbredt utfordring i norsk sammenheng, rommer dette målet også tilgang til sunn og næringsrik mat samt matsikkerhet, noe som har lokal relevans i Gamvik. Lokale matvaner, folkehelse, og barn og unges ernærings situasjon henger tett sammen, og det skal legges vekt på forebygging og levekår som del av et bredt folkehelseperspektiv.

Gamvik skal ha en tydelig satsing på folkehelse, psykisk helse og tidlig innsats i oppvekst- og velferdstjenestene. Dette omfatter både fysisk og psykisk helse, samt tiltak for å skape trygge og inkluderende oppvekstvilkår. Kommunen skal arbeide aktivt for å utvikle helsefremmende nærmiljø og tilgjengelige tjenester for alle. Mål 3 var gjennomgående blant de høyest prioriterte i medvirkningen.

Arbeidet med å redusere sosiale forskjeller skal stå sentralt i Gamviks tilnærming til sosial bærekraft. Kommunen skal vektlegge tilpassede tjenester, lavterskeltilbud og god involvering av sårbare grupper i planlegging og beslutninger. Mål 10 løftes frem gjennom strategiske grep som inkluderer inkludering, tilgjengelige møteplasser og tiltak som fremmer like muligheter for alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne eller sosial bakgrunn.

Et trygt og tillitsfullt lokalsamfunn krever inkluderende prosesser, god medvirkning og rettferdig fordeling av ressurser. I Gamvik er det et krevende politisk klima som preger innbyggernes tillit og fellesskapsfølelse. For å styrke Mål 16 må kommunen arbeide aktivt med åpenhet, demokratisk deltakelse og gjenoppbygging av tillit mellom innbyggere, politikere og administrasjon. Målet handler ikke bare om global fred, men om lokal rettferdighet, tillit og deltakelse i praksis.

2.2 Sentrale økonomiske bærekraftsmål

Dette er det klart mest relevante målet for Gamviks arbeid med økonomisk bærekraft, og det er også rangert høyest i medvirkningen. Kommunens mål om å styrke det økonomiske grunnlaget gjennom lokal verdiskaping, effektiv tjenesteproduksjon og bedre ressursbruk samsvarer direkte med mål 8. Satsingen på næringsutvikling, nye arbeidsplasser innen digitalisering, lokalmat, grønn industri og turisme, samt støtte til entreprenørskap og næringsliv, er konkrete uttrykk for dette målet i praksis.

Gamviks arbeid med innovasjon og samarbeid med næringslivet, samt prioritering av investeringer som gir lavere driftskostnader og høy samfunnsnytte, er godt forankret i mål 9. Fokus på grønn teknologi, digital infrastruktur og lokal tjenesteinnovasjon er sentrale virkemidler. Medvirkningen viser også støtte til innovasjon som drivkraft i utviklingen av nye næringer.

Selv om dette målet i global sammenheng handler om byutvikling, har det stor relevans i Gamviks kontekst som småsamfunn. Tiltak knyttet til bolig, kompetanse, rekruttering og samarbeid med nabokommuner er rettet mot å gjøre lokalsamfunnet mer robust og attraktivt. Dette er også en del av oppfølgingen av bygdevektstalten, som inngår i kommunens strategiske grep.

Gamvik skal ha et tydelig fokus på bærekraftig ressursbruk og helhetlig økonomistyring. Dette inkluderer smartere løsninger i tjenesteproduksjon, gjenbruk, effektivisering og samarbeid om ressursdeling. Disse grepene samsvarer med mål 12, selv om målet ikke er like høyt prioritert i medvirkningen.

1.3 Sentrale miljømessige bærekraftsmål

Dette målet kom konsekvent høyest i medvirkningen, og har stor lokal relevans i en kystkommune som Gamvik. Kysten og havområdene er grunnleggende både for naturmangfoldet og det økonomiske grunnlaget i kommunen, særlig fiskeri, reiseliv og friluftsliv. Strategiene i planen viser til behovet for å bevare marine økosystemer, bekjempe fremmede arter og redusere forurensning og påvirkning på havmiljøet. Forvaltning av havet er avgjørende for både økologi, levekår og fremtidig næringsutvikling.

Gamvik har store landarealer med fjell, myr, vidder og kulturlandskap, og dermed et betydelig ansvar for forvaltning av arter, leveområder og naturverdier. Planen viser til behov for å ivareta sårbare arter, bekjempe fremmede arter, og sikre kulturlandskapet i samarbeid med lokale aktører. Mål 15 er derfor tydelig integrert i både strategisk og praktisk arbeid med naturforvaltning og klimatilpasning.

Mål 13 ligger i kjernen av kommunens arbeid med klimaregnskap, utslippsreduksjon, energieffektivisering og klimatilpasning. Selv om det ble rangert lavere i medvirkningen, er det et overordnet mål som styrer mange av de konkrete grepene som nevnes i samfunnsplanen, som lokal energiomstilling, grønn innovasjon og sirkulær økonomi.

Dette målet er integrert i kommunens strategi om å stimulere til energieffektivisering og grønn energi i både husholdninger og næringsliv. Spesielt i distrikter med lange avstander og høy energibruk er dette et viktig grep for å redusere utslipp og gjøre energiforsyning mer bærekraftig.

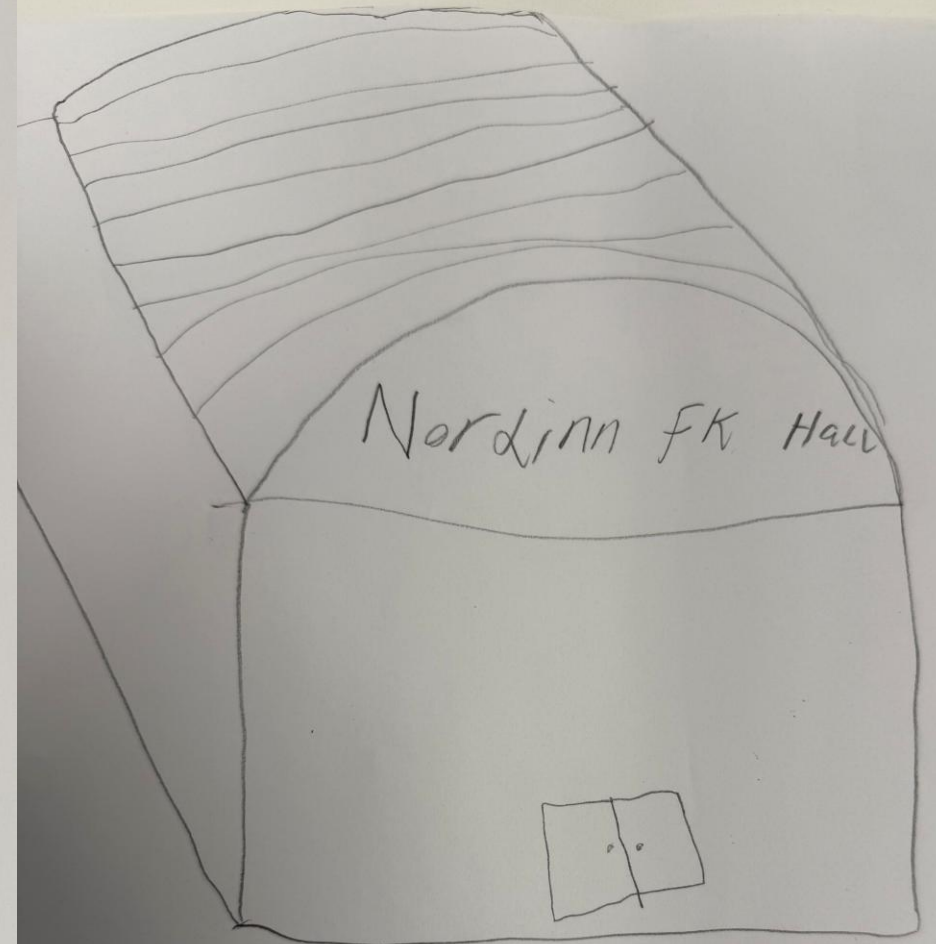
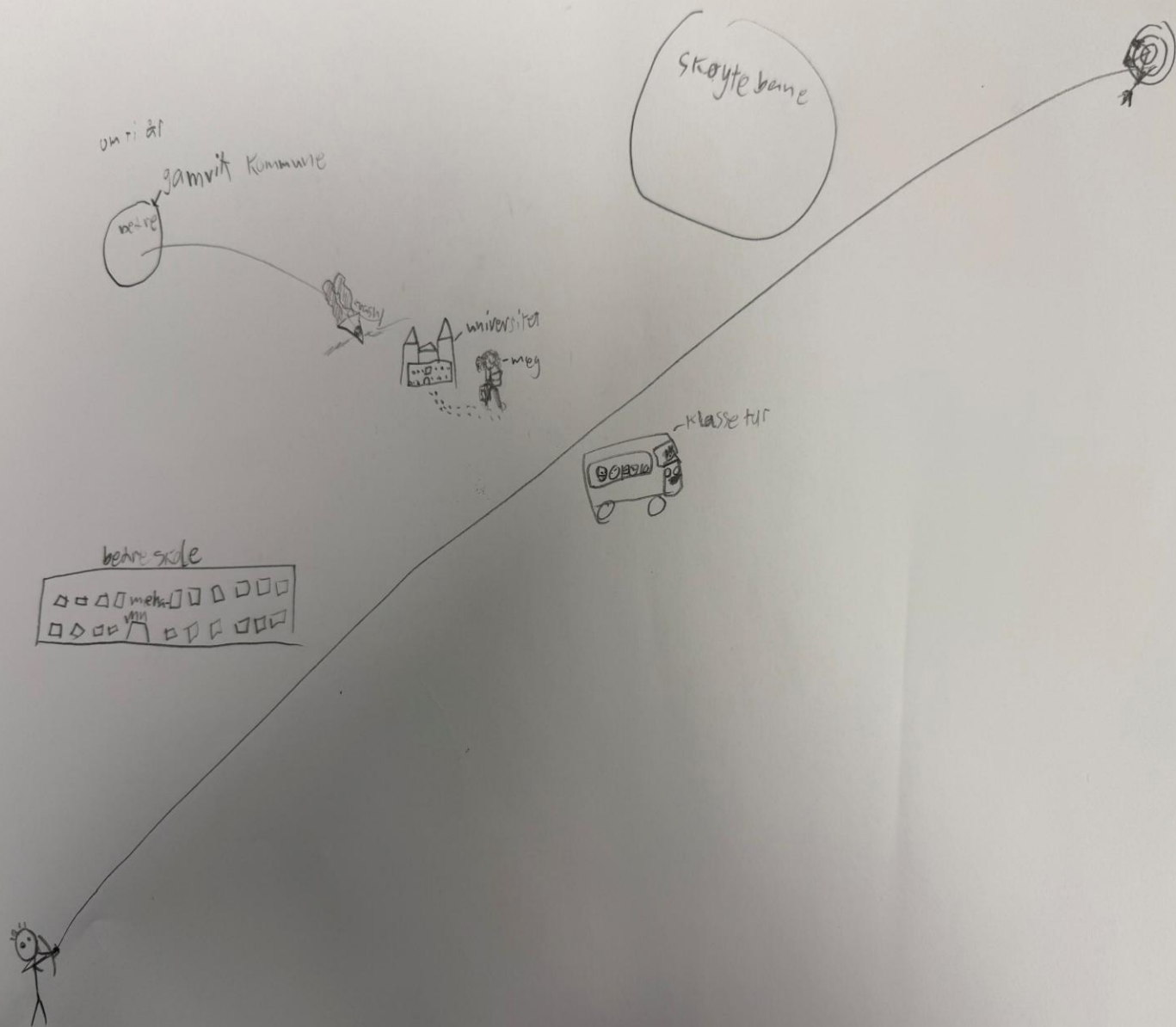
2.4 Barnets rettigheter – et grunnlag for samfunnsutvikling

Barnekonvensjonen er verdens mest ratifiserte menneskerettighetskonvensjon og slår fast barns rettigheter til omsorg, beskyttelse, utvikling og deltakelse. Den består av 54 artikler som dekker alle sider ved barns liv, og forplikter nasjonale og lokale myndigheter til å sette barns beste først. Illustrasjonen viser noen av de mest sentrale rettighetene, slik UNICEF formidler dem.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre at barns rettigheter ivaretas i all planlegging, tjenesteutvikling og beslutningstaking. Dette innebærer å skape trygge, inkluderende og utviklende oppvekstmiljøer, både fysisk og sosialt, og å sørge for at barn og unge gis reell mulighet til å si sin mening og bli hørt i spørsmål som angår dem.

Gamvik kommune legger prinsippene i Barnekonvensjonen til grunn for samfunnsplanleggingen. Dette betyr at barns rettigheter skal være synlige og integrerte i mål, tiltak og prioriteringer, på tvers av sektorer. Ved å forankre barnerettighetene i samfunnsutviklingen, styrker kommunen arbeidet med sosial bærekraft, fremmer likestilling og bidrar til et samfunn der alle barn og unge får utvikle sitt fulle potensial.

Kapittel 3

Kommunen som organisasjon

Foto: Gunn-Marie Fermann

Gamvik kommune er en liten kommune med store samfunnsoppgaver. Som arbeidsgiver, tjenesteyter og planmyndighet er kommunen en sentral aktør i utviklingen av lokalsamfunnet. Kommunen har ansvar for å levere velferdstjenester, sikre bærekraftig utvikling og bidra til livskvalitet og verdiskaping i hele kommunen. Dette krever en organisasjon med god kompetanse, effektiv struktur og evne til omstilling.

Kommunens oppdrag strekker seg langt utover å levere velferdstjenester, den er også en lokal utviklingsaktør, arbeidsgiver og samfunnsbygger. Med utgangspunkt i dagens organisasjonsstruktur, bemanningssituasjon og samfunnsutfordringer, er det nødvendig å sette tydelige mål for utvikling i hver enkelt enhet. Dette skal bidra til helhetlig styring, styrket gjennomføringsevne og bedre tjenester til innbyggerne. Mål og strategier skal støtte opp om kommunens ambisjon om å være en attraktiv og fremtidsrettet arbeidsgiver, og skal legge til rette for samhandling, kompetanseutvikling og kontinuerlig forbedring på tvers av fagområder. Enhetene skal arbeide i tråd med fellesskapets behov og bidra aktivt til bærekraftig utvikling og lokalt handlingsrom. I det følgende presenteres mål og strategiske grep for hver av kommunens hovedområder. Disse skal danne grunnlaget for det videre arbeidet i planperioden, og bidra til en sterkere, mer samkjørt og effektiv organisasjon, til beste for hele Gamvik-samfunnet.

3.1 Kommunedirektørens stab

Kommunedirektørens stab er navet i kommunens administrasjon og har et overordnet ansvar for å sikre god styring, effektiv drift og bærekraftig utvikling.

Gamvik kommune står i en krevende økonomisk situasjon, med høye faste driftskostnader, liten befolkning, og sårbar inntektsstruktur. Kombinasjonen av smådriftsulemper, høye enhetskostnader og begrenset skatteinngang utfordrer kommunens økonomiske bærekraft. Samtidig må kommunen investere i nødvendige tjenester, infrastruktur, rekruttering og digitalisering.

Mål 1

Kommunedirektørens stab skal sikre langsiktig økonomisk bærekraft og høy gjennomføringsevne gjennom solid budsjettstyring, tydelige prioriteringer og effektive styringssystemer. Gjennom åpen og presis kommunikasjon, profesjonell saksbehandling og en lærende organisasjonskultur skal staben bidra til tillit, kvalitet og kontinuerlig utvikling i møte med krav til omstilling og digitalisering.

Strategiske grep

- A.** Sørge for opplæring i økonomiforståelse og resultatansvar på alle nivåer i organisasjonen for å styrke økonomikultur og eierskap.
- B.** Videreutvikle risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS), internkontroll og oppfølging av funn fra tilsyn og revisjoner.
- C.** Ta i bruk digitale verktøy og AI-baserte løsninger for effektiv ressursforvaltning og smartere administrasjon.
- D.** Tilpasse plan- og virksomhetsstyring til kommunens faktiske kapasitet og utfordringsbilde, slik at ressursene brukes målrettet og effektivt.
- E.** Følge opp og evaluere interkommunale samarbeid for å sikre at de gir ønsket kvalitet og økonomisk gevinst.

Mål 16 – Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner

Delmål 16.6: Utvikle effektive, ansvarlige og transparente institusjoner

Staben skal bidra til åpenhet, kvalitet og profesjonalitet i hele kommunen. Gjennom gode styringssystemer, kommunikasjon og etterprøvbar saksbehandling styrkes demokratiet og tilliten mellom innbyggere, administrasjon og politikere.

Mål 17 – Samarbeid for å nå målene

Delmål 17.19: Bygge kapasitet for datainnsamling og offentlig statistikk

For å møte kravene til omstilling og effektiv ressursbruk trenger kommunen oppdatert kunnskapsgrunnlag. Gjennom god bruk av statistikk, analyser og interkommunalt samarbeid styrker staben evnen til å planlegge og prioritere bærekraftig.

Mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon

Delmål 12.6: Innføre bærekraftige praksiser i offentlig sektor

Kommunedirektørens stab har en nøkkelrolle i å sikre at kommunen drives effektivt og bærekraftig, både økonomisk, sosialt og miljømessig. Ved å ta i bruk digitale verktøy, forbedre internkontroll og prioritere ressursbruk etter faktisk behov, legger staben til rette for en mer ansvarlig og bærekraftig offentlig forvaltning.

3.2 Helse og omsorg

Helse- og omsorgstjenestene i Gamvik kommune utgjør en bærebjelke i lokalsamfunnet. Kommunen har et stabilt fagmiljø med sykepleiere og helsefagarbeidere, hvor flere er i etter- eller videreutdanning. Små forhold gir oversikt over brukere og korte beslutningslinjer, og det er et godt samarbeid mellom leger, koordinerende enhet og ledelse. Dette gir rom for raske tiltak og et tett samarbeid med pårørende.

Mål 2

Gamvik kommune skal sikre likeverdige, trygge og tilgjengelige helse- og omsorgstjenester for alle innbyggere. Kommunen skal møte framtidens behov gjennom forebygging, tidlig innsats og et sterkt fagmiljø. Brukermedvirkning og samarbeid med pårørende, frivillighet og andre sektorer skal være en integrert del av tjenesteutviklingen.

Strategiske grep

- A.** Bygge flere omsorgsboliger i Mehamn og etablere eget lokale for dagsenter.
- B.** Styrke det forebyggende arbeidet gjennom ansettelse av fysioterapeut og ergoterapeut i faste stillinger.
- C.** Etablere et demensteam og øke kompetanse på tvers av tjenester.
- D.** Utvikle et sykepleierteam som samordner hjemmetjeneste, sykehjem og psykiatri.
- E.** Legge til rette for økt bruk av velferdsteknologi.
- F.** Utvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner for å skape inkluderende møteplasser, sosial støtte og hverdagsnære tjenester.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.8: Sikre tilgang til gode, trygge, effektive og likeverdige helsetjenester for alle.

I Gamvik betyr dette å bygge omsorgsboliger, satse på velferdsteknologi og styrke forebygging, psykisk helse og rekruttering i helse- og omsorgssektoren.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, etnisitet eller bakgrunn.

Gamvik skal sørge for universell tilgang til tjenester, god brukermedvirkning og bedre integrering av innbyggere med ulik bakgrunn.

Mål 11 – Bærekraftige lokalsamfunn

Delmål 11.7: Sikre universell tilgang til trygge, inkluderende og tilgjengelige offentlige møteplasser, spesielt for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.

Flere omsorgsboliger, et dagsenter og universell utforming skal bidra til fellesskap og deltakelse på tvers av generasjoner.

Mål 17 – Samarbeid for å nå målene

Delmål 17.17: Styrke partnerskap med frivillige og regionale aktører.

Gamvik skal samarbeide bredt for å sikre forebygging, kompetanseutvikling og robuste tjenester.

3.3 Oppvekst og kultur

Oppvekst- og kultursektoren i Gamvik kommune har et stort ansvar med å legge grunnlaget for barn og unges utvikling, trivsel og læring. Dette omfatter både skole, barnehage, kulturtilbud og bibliotek. Ansatte i denne sektoren er nøkkelpersoner i arbeidet med å fremme sosial utjevning, forebygge utenforskap og styrke lokalsamfunnet på sikt. I en liten kommune er samspillet mellom skole, barnehage, bibliotek, kulturaktører, helse og frivillighet avgjørende for helhetlige tjenester og for at alle barn skal få det de trenger, i tide.

Mål 3

Gamvik kommune skal styrke det forebyggende arbeidet for barn og unge gjennom tidlig innsats og godt samarbeid på tvers. Kommunen skal utvikle og beholde et kompetent og stabilt fagmiljø i oppvekst- og kultursektoren, og bygge en felles kultur der skole, barnehage, helse, bibliotek, frivillighet og kulturaktører jobber sammen for barnas beste.

Strategiske grep

- A.** Etablere tydelige strukturer for samarbeid mellom skole, barnehage, helse, bibliotek, frivillighet og kultur.
- B.** Sikre bemanning og kompetanseutvikling i tråd med barna og unges behov.
- C.** Utvikle modeller for ettervern og oppfølging av unge etter videregående utdanning.
- D.** Legge til rette for desentralisert utdanning og lokale praksisarenaer.
- E.** Videreutvikle skolebiblioteket som lærings- og kulturarena.
- F.** Skape en kultur der de ansatte blir sett, hørt og anerkjent, og hvor forbedringsarbeid skjer i fellesskap.

Mål 4 – God utdanning

Delmål 4.1: Gratis og inkluderende grunnutdanning av høy kvalitet

Gamvik skal sikre at alle barn og unge får mulighet til å fullføre skoleløpet gjennom styrket oppfølging, desentraliserte studieløsninger og gode læringsarenaer i nærmiljøet.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet

Tidlig innsats og forebyggende arbeid i oppvekstsektoren skal bidra til god psykisk helse og mestring blant barn og unge, blant annet gjennom lavterskeltilbud og kulturaktiviteter.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.7: Tilgang til inkluderende og trygge offentlige rom

Gamvik vil skape trygge møteplasser for barn og unge i hele kommunen, og styrke fellesskap og tilhørighet gjennom skoler, barnehager og frivilligheten.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial inkludering for alle

Gamvik skal motvirke utenforskap gjennom sosial inkludering på tvers av alder, kjønn, funksjonsevne og bakgrunn, og styrke medvirkning som en viktig del av oppvekstsektoren.

3.4 Plan, teknisk, næring

Plan, teknisk og næring har ansvar for samfunnets fysiske rammer, kritisk infrastruktur og lokal verdiskaping. Dette omfatter drift og vedlikehold av vei, vann og avløp, byggesak, arealplanlegging, beredskap og næringsutvikling. Enheten er avgjørende både for trygg hverdag, langsiktig utvikling og tilrettelegging for innbyggere, næringsliv og kommunens egne tjenester.

I små kommuner har ansatte ofte bredt ansvar og stor arbeidsbelastning. Det er behov for å løfte fram betydningen av denne sektoren som samfunnsutvikler, og sikre kompetanse, kapasitet og samspill på tvers av fagfelt. Næringsutvikling krever koordinering, rask respons og tilrettelegging, ikke minst i møte med gründere, fiskeri- og reiselivsnæring og andre lokalt baserte initiativ. Det er også behov for videreutvikling av digitale løsninger, brukervennlighet og en mer åpen dialog med innbyggere og næringsaktører.

Mål 4

Gamvik kommune skal utvikle enheten plan, teknisk og næring til å være faglig robust, effektiv og synlig som en sentral aktør i lokal og regional utvikling. Kommunen skal forvalte arealer og infrastruktur bærekraftig, styrke samspill internt og eksternt, og være en aktiv tilrettelegger for næringsliv og ny aktivitet i hele kommunen.

Strategiske grep

- A.** Videreutvikle digitale løsninger for effektiv drift, brukervennlighet og åpenhet.
- B.** Sikre rekruttering og faglig utvikling i takt med samfunnets behov.
- C.** Styrke samarbeid internt i kommunen, samt med næringsliv, utdanning og frivillighet.
- D.** Tilrettelegge for ny næringsvirksomhet gjennom god planlegging, service og samhandling.
- C.** Bidra til bærekraftige valg innen arealbruk, transport og beredskap.

Mål 6 – Rent vann og gode sanitærforhold

Delmål 6.1: Tilgang til trygt drikkevann for alle

Plan- og teknisk sektor skal sikre trygt drikkevann og velfungerende sanitærsystemer gjennom god planlegging, drift og vedlikehold. Dette er avgjørende for folkehelsen og for å bygge attraktive lokalsamfunn.

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.1: Utvikle bærekraftig og motstandsdyktig infrastruktur

Plan, teknisk og næring har en nøkkelrolle i å utvikle infrastruktur og digitale løsninger som fremmer næringsutvikling og bosetting i hele kommunen. Dette bidrar til å styrke robustheten i både eksisterende og nye næringer.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.3: Inkludering i lokal planlegging og beslutninger

Gjennom helhetlig planarbeid og medvirkning skal kommunen skape trygge og levende lokalsamfunn, redusere miljøbelastning og legge til rette for næringsvekst i både tettsteder og bygder.

Mål 13 – Stoppe klimaendringene

Delmål 13.1: Styrke samfunnets evne til å håndtere klimarelaterte farer

Plan og teknisk sektor skal bidra til klimatilpasning og beredskap gjennom arealforvaltning og utvikling av infrastruktur som tåler ekstremvær og reduserer sårbarhet.

17
FO
13
STOPPE
VILKEN
Alle
å leve
betyr d
familie
klær og et

Kapittel 4

«Gamvik - Bygget av havet, skapt av folket»

Fiskeri og videreforedling av marine ressurser

Foto: Gunn-Marie Fermann

Fiskerinæringen har i generasjoner vært selve ryggraden i Gamvik-samfunnet, som kilde til arbeid, verdiskaping, bosetting og kulturell identitet. Kysten har gitt livsgrunnlag for familier og lokalsamfunn i hundrevis av år, og sjøen har formet både levekår og landskap. I dag står denne næringen overfor store strukturelle utfordringer. Dette vil utfordre lokalt eierskap, verdiskaping og fremtidig bærekraft.

Fiskekvoter konsentreres i økende grad hos eksterne aktører, og stadig færre leveranser går til lokale mottak og videreforedling. Dette svekker det økonomiske grunnlaget i lokalsamfunnet, og gjør det vanskeligere å opprettholde aktivitet og rekruttering. Manglende mottaksanlegg, sviktende infrastruktur og sårbar logistikk forverrer situasjonen ytterligere. Medvirkning fra både befolkning og næringsaktører har løftet frem behovet for politisk eierskap, lokal kontroll, og målrettet tilrettelegging. Spesielt unge uttrykker behov for bedre tilgang til kvoter og støtteordninger som gjør det mulig å satse på fiskeryrket. Det pekes også på uutnyttet potensial i høsting og utvikling av nye marine arter som tang, tare og kråkeboller.

For å snu utviklingen kreves det styrket samarbeid mellom kommune, næringsaktører og forvaltning, med klare strategier for rekruttering, infrastruktur, lokal verdiskaping og bærekraftig forvaltning av havets ressurser. Gamvik kommune har en nøkkelrolle i å legge til rette for dette, og i å sikre at ressursene langs kysten kommer lokalsamfunnet til gode, i dag og i framtiden.

4.1 Ressursforvaltning og rekruttering

Gamvik er et av landets mest fiskeriavhengige lokalsamfunn, der rettferdig forvaltning av marine ressurser er avgjørende for både bosetting, verdiskaping og lokal identitet.

Kommunen må være en tydelig stemme for ungdomskvoter, lokalt eierskap og rammebetingelser som sikrer at verdiene fra havet gir ringvirkninger på land. I møte med sentralisering og økende barrierer for unge fiskere, er det viktig å styrke rekruttering gjennom utdanning, praksisordninger og samarbeid med næringen.

Et bærekraftig fiskerisamfunn i Gamvik handler om både biologisk forvaltning og sosial rettferdighet, og om å sikre nye generasjoner en framtid i næringa.

Mål 5

Sikre at marine ressurser bidrar til lokal verdiskaping og at unge fiskere får tilgang til næringen.

Strategiske grep

- A.** Arbeide for lokale kvoteløsninger, ungdomskvoter og rettferdig ressursdeling.
- B.** Styrke rekruttering gjennom skoleverk, praksisordninger og mentorprogram.
- C.** Samarbeide med organisasjoner og forvaltning om politikk og rammebetingelser.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Delmål 8.6: Redusere andelen unge som verken er i arbeid, utdanning eller opplæring

Gamvik trenger rekruttering av unge til fiskeri og marine yrker for å sikre videreføring av kunnskap og bosetting i lokalsamfunnet.

Mål 14 – Liv under vann

Delmål 14.b: Sikre småskalafiskere tilgang til marine ressurser og markeder

Tilgang til kvoter og fartøy for unge og lokale fiskere er avgjørende for at fiskeressursene skal bidra til lokal verdiskaping.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

Lokal forvaltning og deltakelse i nasjonal politikk for kvotefordeling gir Gamvik mulighet til å påvirke rammevilkårene for egne fiskere.

Mål 2 – Utrydde sult

Delmål 2.3: Øke produktivitet og inntekt for småskala matprodusenter, særlig fiskere

Småskala fiskere i Gamvik bidrar både til lokal verdiskaping og matsikkerhet. En bærekraftig fiskeripolitikk med rettferdig fordeling og rekruttering av nye fiskere styrker kystsamfunnets rolle som leverandør av sunn og lokalprodusert mat.

4.2 Infrastruktur og foredling

Gamvik har sterke tradisjoner innen fiskeri, men videre verdiskaping forutsetter funksjonell infrastruktur og lokal bearbeiding av råvarene. Gode havner, mottak, energi- og logistikk-løsninger er fundamentet for en robust og fremtidsrettet fiskerinæring. Samtidig gir småskala foredlingsanlegg og innovasjon i produktutvikling mulighet for økt sysselsetting og lokal verdiskaping.

For Gamvik er det avgjørende å tenke helhetlig, der havneutvikling, fornybar energi og støtte til etablerere og småbedrifter går hånd i hånd med samfunnsutvikling. Slik kan kommunen bidra til bærekraftig vekst og sikre levende kystsamfunn også i framtida.

Mål 6

Utvikle funksjonelle havner og øke lokal sysselsetting gjennom marin videreforedling.

Strategiske grep

- A.** Prioritere utbygging av kai, mottak, energiløsninger og logistikk.
- B.** Tilrettelegge for etablering av foredlingsanlegg og småskalaproduksjon.
- C.** Stimulere til innovasjon og produktutvikling basert på lokale råvarer.

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.1: Utvikle bærekraftig og motstandsdyktig infrastruktur for økonomisk utvikling og velferd

Funksjonelle havner og mottak er grunnmuren for videre utvikling av fiskerinæringen i Gamvik.

7 – Ren energi for alle

Delmål 7.2: Øke andelen fornybar energi i energimiksen betydelig

Energiløsninger i fiskeindustrien og havneinfrastruktur bør baseres på fornybare kilder for å styrke bærekraften.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.a: Støtte økonomisk og sosial integrering gjennom lokal planlegging

Samordnet planlegging av havneutvikling, logistikk og næringsinfrastruktur gir robuste lokalsamfunn.

Mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon

Delmål 12.3: Redusere matsvinn i hele verdikjeden

Ved å utnytte hele fangsten og utvikle innovative produkter i lokale foredlingsanlegg kan Gamvik bidra til redusert svin, bedre ressursutnyttelse og økt bærekraft i fiskerinæringen.

4.3 Nyskaping og samarbeid

Gamvik har tilgang på store, uutnyttede marine ressurser som tang, tare, kråkeboller og nye fiskeslag. Disse kan danne grunnlag for nye næringer med lavt klimaavtrykk og høy lokal verdiskaping.

For å lykkes trengs samarbeid mellom næringsliv, kommune og forskningsmiljøer, der kommunen kan spille en aktiv rolle som tilrettelegger og initiativtaker. Innovasjon og kunnskapsdeling er nøkkelen for å utvikle nye verdikjeder og styrke bosetting og arbeidsplasser i kystsamfunnet.

Mål 7

Utvikle nye bærekraftige marine næringer basert på lokal råstofftilgang.

Strategiske grep:

- A. Kartlegge potensial for utnyttelse av nye arter og råstoff.
- B. Legge til rette for pilotprosjekter og klynger innen biotek og sirkulærøkonomi.
- C. Skape møteplasser for samarbeid mellom næringsliv, kommune og FoU.

Mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon

Delmål 12.2: Oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser

Utnyttelse av kråkeboller, tang, tare og andre marine arter åpner for nye verdikjeder basert på lokale og fornybare ressurser.

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.5: Fremme forskning og oppgradere teknologisk kapasitet i næringslivet

Innovasjon og samarbeid med FoU-miljøer gir Gamvik mulighet til å skape nye næringer innen biotek og sirkulærøkonomi.

Mål 17 – Samarbeid for å nå målene

Delmål 17.17: Fremme partnerskap mellom offentlig sektor, næringsliv og sivilsamfunn

Bærekraftig næringsutvikling forutsetter felles innsats mellom kommune, næringsliv og forskningsmiljø.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Delmål 8.4: Forbedre ressursutnyttelse i produksjon og forbruk og frakoble økonomisk vekst fra miljøforringelse

Gjennom utvikling av nye, bærekraftige næringer basert på lokale ressurser kan Gamvik skape arbeidsplasser og verdiskaping med lavt klimaavtrykk og høy ressurseffektivitet.

Kapittel 5 «Gamvik – Der havet møter hjertet»

Bolyst

Foto: Gunn-Marie Fermann

Gamvik er et sted der natur, kultur og nærhet til havet smelter sammen og skaper en sterk identitet og tilhørighet. Bolyst handler om mer enn infrastruktur og tjenester, det handler om å trives, om fellesskap, livskvalitet og følelsen av å høre til. I en tid der mange lokalsamfunn utfordres av fraflytting og demografiske endringer, er det viktigere enn noen gang å dyrke det som gjør Gamvik til et godt sted å bo, og et attraktivt sted å flytte til.

Gamvik kommune skal også være en kommune der samiske barn og unge opplever tilhørighet, stolthet og mulighet til å utvikle sin identitet. Dette innebærer tilgang til samisk språk og kultur i oppvekstmiljøet, og samarbeid med foreldre, frivillighet og samiske organisasjoner om aktiviteter og formidling.

Kommunen ønsker å styrke bolysten gjennom å legge til rette for gode bomiljøer, attraktive møteplasser, engasjerende kultur- og fritidstilbud, og nærhet til både natur og mennesker. Bolyst handler også om håp og framtidstro, og om muligheten for å leve et godt liv, i alle livsfaser. I dette kapitlet løftes områder som bolig og bosetting, barn og unge, eldre, møteplasser og kultur, og folkehelse, tema som alle er grunnleggende for trivsel, fellesskap og en bærekraftig samfunnsutvikling i Gamvik.

5.1 Barn og unge

Barn og unge er bærebjelken i fremtidens Gamvik. For at de skal ønske å vokse opp og bli boende i kommunen, må de oppleve mestring, trygghet og tilhørighet, både i skole, fritid og lokalsamfunn. Det handler om å skape en kommune der barn og unge blir tatt på alvor, har gode utviklingsmuligheter og føler seg verdifulle. Innspill fra medvirkning viser et klart ønske om trygge skoler med faglig kvalitet, fritidstilbud som er tilgjengelige i hele kommunen, og møteplasser der unge kan samles på egne premisser. Det etterlyses også bedre transportløsninger for å delta i aktiviteter, samt tiltak som gir ungdom tro på fremtiden, både i form av jobbmuligheter, boliger og sosialt liv. Gamvik kommune skal være et sted der barn og unge trives, og vil bli.

Mål 8
Barn og unge i Gamvik kommune skal oppleve trygghet, tilhørighet og muligheter for utvikling, deltagelse og livsutfoldelse.

- Strategiske grep:**
- A.** Sikre faglig sterke og inkluderende skoler med helhetlig oppfølging av barn og unge.
 - B.** Etablere og støtte fritidstilbud og møteplasser i hele kommunen, i samarbeid med frivilligheten.
 - C.** Forbedre transportordninger for ungdom, særlig mellom bygdene.
 - D.** Jobbe for at ungdom får innsikt i lokale jobbmuligheter og kontakt med arbeidslivet.
 - E.** Styrke forebyggende helse- og psykososiale tjenester rettet mot unge.
 - F.** Styrke tilbudet for barn og unge med samisk bakgrunn, blant annet gjennom kultur- og språkarenaer, og samarbeid med samiske organisasjoner og institusjoner.
 - G.** Inkludere samiske perspektiver i skole, fritid og møteplasser, slik at samisk kultur, språk og historie får en naturlig plass i oppvekstmiljøet.

Mål 4 – God utdanning
Delmål 4.1: Gratis og inkluderende grunnutdanning av høy kvalitet

Gamvik vil styrke kvaliteten i skolene og sikre at alle barn og unge får god oppfølging og mestring i et inkluderende læringsmiljø. Dette er avgjørende for sosial mobilitet, framtidstro og lokal rekruttering.

Mål 3 – God helse og livskvalitet
Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet

God psykisk helse og forebyggende tjenester er viktig for unges trivsel og deltagelse. Gamvik løfter dette som et sentralt tema i både oppvekstpolitikk og medvirkningsprosesser.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn
Delmål 11.3: Inkludering gjennom medvirkning

Barn og unge skal ha en stemme i utviklingen av kommunen. Gjennom ungdomsråd, medvirkning og tilgang til møteplasser og fritidstilbud skapes trygge, inkluderende lokalsamfunn.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst
Delmål 8.6: Redusere andelen unge som står utenfor arbeid, utdanning eller opplæring

Gamvik ønsker å gi ungdom innsikt i lokale jobbmuligheter og legge til rette for yrkesveiledning og entreprenørskap. Slik bygges håp, tilhørighet og framtidsmuligheter lokalt.

5.2 Eldre

Gamvik skal være et godt sted å bli gammel. Kommunen har et stort antall eldre innbyggere, og mange uttrykker ønske om å bo hjemme så lenge som mulig. I trygge omgivelser, gjerne i eget lokalmiljø. Samtidig er det behov for styrking av omsorgstjenester, sosiale møteplasser og tilrettelagte boligløsninger.

Flere eldre etterspør også mer variasjon i aktivitetstilbud, lavterskel helsefremmende tiltak og digitale hjelpemidler som kan gi økt trygghet og selvstendighet. Ensomhet og manglende tilhørighet er også utfordringer som må tas på alvor.

Gamvik kommune skal legge til rette for at eldre kan leve gode, meningsfulle og trygge liv, med respekt og verdighet.

Mål 9

Eldre i Gamvik kommune skal oppleve trygghet, livskvalitet og mulighet til å delta aktivt i lokalsamfunnet.

Strategiske grep

- A.** Tilrettelegge for at eldre kan bo hjemme så lenge som mulig, med gode tjenester og velferdsteknologi.
- B.** Øke tilgangen på tilpassede boliger og omsorgsboliger i alle deler av kommunen.
- C.** Styrke møteplasser og sosiale aktiviteter for eldre, inkludert transportordninger.
- D.** Utvikle et bredt og tilgjengelig aktivitetstilbud for ulike funksjonsnivå.
- E.** Sikre brukermedvirkning i utforming av tjenester og tilbud.
- F.** Legge til rette for generasjonsmøter og samhandling på tvers av alder.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet

Gamvik jobber for å styrke lavterskeltilbud, motvirke ensomhet og fremme helse og trygghet blant eldre gjennom velferdsteknologi og forebyggende tjenester.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial inkludering for alle

Ved å utvikle inkluderende møteplasser og aktiviteter for ulike funksjonsnivåer, bidrar Gamvik til sosial deltakelse og tilhørighet for eldre, uavhengig av funksjonsevne.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.2: Tilgang til inkluderende transport

Eldres behov for sosial kontakt og mobilitet løftes frem gjennom planlegging av gode transportløsninger og trygge møteplasser i alle bygger.

Mål 1 – Utrydde fattigdom

Delmål 1.3: Sikre sosial beskyttelse for utsatte grupper

Gamvik skal bidra til et verdig liv for eldre gjennom tilgang på grunnleggende tjenester og et sterkt sosialt sikkerhetsnett.

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.c: Tilgang til digitale løsninger i distriktene

Gamvik vil ta i bruk velferdsteknologi og digitale hjelpemidler som styrker eldres mestring og trygghet i hverdagen, også i spredtbygde områder.

5.3 Folkehelse

God folkehelse er en forutsetning for bolyst, livskvalitet og bærekraftige lokalsamfunn. I en liten kommune som Gamvik er det ekstra viktig å forebygge helseutfordringer, styrke det som fremmer trivsel, og redusere sosiale forskjeller i helse. Folkehelse handler om mer enn fravær av sykdom, det handler om trygge oppvekstvilkår, gode bomiljø, sosial støtte, aktiv fritid, naturkontakt, meningsfullt arbeid og følelsen av å høre til.

I medvirkningsarbeidet har innbyggerne etterlyst mer aktivitet for både fysisk og psykisk helse, bedre informasjon om tilbud, og flere sosiale arenaer som motvirker ensomhet. Gamvik kommune har gode forutsetninger for å bygge et helsefremmende lokalsamfunn, tett på naturen, sterke fellesskap og små forhold som gjør det mulig å se alle.

Mål 10

Gamvik kommune skal legge til rette for god folkehelse og livskvalitet for alle innbyggere, gjennom forebygging, aktivitet, tilhørighet og tilgjengelige tjenester.

Strategiske grep

- A.** Styrke arbeidet med psykisk helse ved å utvikle lavterskeltilbud, møteplasser og sosiale aktiviteter som motvirker ensomhet i alle deler av kommunen.
- B.** Forebygge livsstilssykdommer gjennom økt satsing på fysisk aktivitet, sunt kosthold og røykeslutt, i samarbeid med helsestasjon, skole og frivillighet.
- C.** Tilrettelegge for eldre ved å styrke rehabiliteringstilbud, utvikle seniortilbud og sikre universell utforming og transportløsninger som gjør tjenester tilgjengelige.
- D.** Øke innsatsen for barn og unge gjennom skolehelsetjeneste, helsestasjon og gode fritidstilbud, med vekt på tidlig innsats og inkludering.
- E.** Redusere helseforskjeller mellom ulike deler av kommunen ved å sikre likeverdige tjenester og tilbud, også i utkantområder.
- F.** Fortsette å integrere folkehelseperspektivet i lokal samfunnsplanlegging og samarbeide med frivillighet og nærmiljø for å mobilisere ressurser.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet

Gamvik skal styrke forebygging og tidlig innsats gjennom helsestasjon, skolehelsetjeneste og lavterskeltilbud i alle bygdene. Aktivitet, mestring og sosial støtte prioriteres for å forebygge psykiske plager og ensomhet.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.7: Tilgang til trygge og inkluderende offentlige rom

Kommunen utvikler møteplasser, naturløyper og nærmiljøanlegg som gjør det lett å være fysisk aktiv og delta sosialt. Dette er særlig viktig i små lokalsamfunn med store avstander.

Mål 4 – God utdanning

Delmål 4.7: Fremme kunnskap om bærekraft, helse og livsmestring

Barn og unge skal lære om livsmestring, psykisk helse og bærekraft. Samarbeid mellom skole, helsetjeneste og lokalsamfunn skal bidra til trygge oppvekstvilkår og sosial inkludering.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial inkludering for alle

Folkehelsearbeidet skal ha en tydelig sosial profil: likeverdige tjenester, målrettede tiltak for utsatte grupper og aktiv medvirkning. Gamvik inkluderer levekårs- og ulikhetsvurderinger i planlegging og prioriteringer.

5.4 Bolig, bosetting og inkludering

Tilgang på gode boliger og en inkluderende lokal kultur er avgjørende for at folk skal ønske å flytte til og bli boende i Gamvik. Mange peker på utfordringer knyttet til boligmangel, tilhørighet og sosial integrering. Derfor må boligpolitikk og inkludering sees i sammenheng.

Bolyst handler ikke bare om boliger, men om å skape lokalsamfunn hvor folk opplever trygghet, fellesskap og mening. For å lykkes med bosetting og befolkningsvekst må kommunen ha en helhetlig og koordinert tilnærming til bolig, tilflytting og inkludering.

Mål 11

Sikre at alle, uavhengig av livssituasjon, har tilgang til egnede boliger og blir møtt av en raus og inkluderende kommune der de føler seg velkomne.

Strategiske grep

- A. Utarbeide en boligpolitisk plan med tiltak for bygging, leie og prøveboordninger.
- B. Samarbeide med Husbanken og private aktører om bolig- og utleieløsninger.
- C. Tilrettelegge for tilpassede boliger for eldre og personer med funksjonsnedsettelse.
- D. Etablere velkomstordninger med informasjon, veiledning og kontaktperson.
- E. Legge til rette for språkopplæring og sosial integrering.
- F. Opprette kontakt med utflyttede unge og synliggjøre gode tilflytterhistorier.

Mål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.1: Innen 2030 sikre tilgang til egnede og trygge boliger for alle

Gamvik må tilby ulike boligløsninger for unge, barnefamilier, eldre og personer med funksjonsnedsettelse for å opprettholde befolkning og bosetting i hele kommunen.

Mål 10 – Mindre ulikhet

Delmål 10.2: Fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

For å lykkes med inkludering må tilflyttere møtes med språkstøtte, informasjon og sosialt fellesskap.

Mål 1 – Utrydde fattigdom

Delmål 1.4: Sikre like rettigheter til økonomiske ressurser, eiendom og boliger

Leie-til-eie-modeller og prøveboordninger gir flere mulighet til å etablere seg i boligmarkedet i Gamvik.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet

Tilgang til trygge og egnede boliger, sosial tilhørighet og inkluderende lokalsamfunn bidrar til god psykisk helse og trivsel, viktige faktorer for bolyst og livskvalitet i hele kommunen.

5.5 Fellesskap, kultur og tillit

Et velfungerende lokalsamfunn bygges på sterke sosiale bånd, felles møteplasser og en følelse av tilhørighet. Gamvik kommune ønsker å skape trygge og inkluderende lokalsamfunn der folk kjenner hverandre, engasjerer seg og deltar aktivt. Kulturtilbud, frivillig innsats og lokale arenaer for deltakelse spiller en avgjørende rolle i dette arbeidet.

Særlig i små lokalsamfunn er trivsel, psykisk helse og sosial støtte viktig for å opprettholde livskvalitet og bolyst. Derfor vil kommunen legge til rette for et mangfold av lavterskeltilbud, kulturaktiviteter, møteplasser og tjenester som er tilgjengelige for alle, uavhengig av alder, kjønn, bakgrunn eller bosted.

Gjennom samarbeid med frivilligheten, utvikling av inkluderende tjenester og satsing på likeverdige muligheter for medvirkning, skal Gamvik styrke samholdet og tilliten mellom innbyggerne og mellom innbyggerne og kommunen. Fellesskap og sosial bærekraft går hånd i hånd.

Mål 12

Styrke fellesskap, trivsel og tillit gjennom kultur, møteplasser og tilgjengelige tjenester preget av respekt og forutsigbarhet.

Strategiske grep

- A.** Samarbeide med frivillige lag og foreninger om møteplasser og lavterskeltilbud.
- B.** Støtte kulturarrangementer og ungdomsarbeid i hele kommunen.
- C.** Vurdere flerbruksløsninger som kombinerer kafé, klubb, kulturhus og bibliotek.
- D.** Øke tilgjengeligheten til kommunale tjenester – fysisk og digitalt.
- E.** Styrke kommunens rolle som serviceaktør med tydelig informasjon og dialog.
- F.** Legge til rette for medvirkning og sikre likeverdige tjenester uavhengig av bosted.

Mål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.4: Fremme psykisk helse og livskvalitet for alle

Tilgang til møteplasser, kultur, frivillighet og sosiale arenaer bidrar til økt livskvalitet, særlig i små lokalsamfunn.

Mål 16 – Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner

Delmål 16.7: Sikre inkluderende, representative og effektive beslutningsprosesser

Medvirkning og brukerinvolvering i tjenesteutvikling styrker innbyggernes tillit til kommunen.

Mål 17 – Samarbeid for å nå målene

Delmål 17.17: Fremme partnerskap mellom offentlig sektor og sivilsamfunn

Samarbeid med frivillige organisasjoner, lag og foreninger er avgjørende for å opprettholde og utvikle sosiale møteplasser og aktiviteter i Gamvik.

Mål 5 – Likestilling mellom kjønnene

Delmål 5.5: Sikre kvinners fulle deltakelse og like muligheter til lederskap

Ved å tilrettelegge for likeverdig deltakelse i frivillighet, kulturliv og medvirkningsprosesser, kan Gamvik bidra til å styrke likestilling og inkludering i lokalsamfunnet.

Kapittel 6 «Gamvik - Der mennesker og muligheter møtes»

Næringsutvikling

Foto: Gunn-Marie Fermann

Gamvik er rikt på ressurser, både naturgitte og menneskelige, og har et potensial for verdiskaping som kan bidra til en robust og bærekraftig fremtid. Næringsutvikling handler om å ta vare på det man har, samtidig som man åpner for nytenkning, innovasjon og samarbeid. Det handler om å legge til rette for eksisterende næringer som fiskeri og havbruk, samtidig som man griper nye muligheter innen f.eks. reiseliv, teknologi, kreative næringer og marine bioressurser.

Tradisjonell samisk næring og kunnskap, blant annet innen fiske, sanking, håndverk og naturbruk, representerer både kulturarv og potensiale for ny næringsutvikling. Gamvik kommune vil legge til rette for at også samiske aktører og perspektiv inngår i det lokale utviklingsarbeidet.

Gamvik kommune ønsker å være en aktiv samfunnsbygger og tilrettelegger, en kommune som ser enkeltmenneskets ideer og initiativ som en del av den samlede utviklingskraften. Næringsutvikling i Gamvik handler derfor ikke bare om økonomi, men om mennesker. Om å skape arbeid, livsgrunnlag og fremtidsmuligheter lokalt. I dette kapitlet løftes innsatsområder og strategiske grep som skal gjøre det enklere å starte, drive og utvikle virksomhet i Gamvik, og gjøre kommunen til et attraktivt sted for både etablerere, investorer og ansatte.

6.1 Nyskaping og rekruttering

For å skape arbeidsplasser, verdiskaping og fremtidstro i Gamvik må det være enkelt og trygt å starte noe nytt. Nyskaping handler ikke bare om gründere, men også om unge som velger å bli, tilflyttere som ser muligheter, og lokalt næringsliv som tør å satse.

God veiledning, tilgang til kompetanse og virkemidler, samt tydelige og koordinerte støttefunksjoner er avgjørende for å senke terskelen for etablering og utvikling. Samtidig må vi gjøre det attraktivt å bo og jobbe i Gamvik, gjennom fleksible utdanningsløp, lærlingplasser og samarbeid mellom skole, næringsliv og kommune.

Gamvik skal være en kommune som støtter nye ideer, verdsetter fagkompetanse og gir unge og tilflyttere en tydelig vei inn i lokalsamfunnet, som arbeidstakere, gründere eller samarbeidspartnere.

Mål 13

Gamvik skal være en kommune hvor nye ideer får grobunn, og der unge og tilflyttere ser kommunen som et attraktivt sted å arbeide og etablere seg.

Slik gjør vi det

- A. Videreutvikle etablererveiledning og synliggjøre virkemiddelapparatet.
- B. Etablere mentor- og nettverksordninger for gründere.
- C. Styrke samarbeid mellom skole, næringsliv og kommune.
- D. Tilby traineeordninger og prosjekter for unge.
- E. Støtte voksenopplæring og kompetansetilflytting.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Delmål 8.6: Redusere andelen unge som verken er i arbeid, utdanning eller opplæring

I Gamvik er det avgjørende å legge til rette for at unge får mulighet til å bo, jobbe og etablere seg. Ungdomskvoter, praksisplasser, og tilflytterprogram bidrar til at flere unge blir værende eller vender tilbake.

Mål 4 – God utdanning

Delmål 4.4: Øke antall unge og voksne med relevante ferdigheter for jobb, særlig innen teknisk og yrkesrettet opplæring

Gamvik trenger fleksible opplæringsløp og lokal tilrettelegging for etter- og videreutdanning, spesielt i marine og praktiske fag.

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.3: Øke tilgangen for små og mellomstore bedrifter til finansiering og teknisk støtte

For å lykkes med gründerskap i Gamvik må virkemiddelapparatet være tilgjengelig og tilpasset små, rurale etableringer med lav terskel for støtte og veiledning.

Mål 5 – Likestilling mellom kjønnene

Delmål 5.5: Sikre kvinners fulle deltakelse og like muligheter til lederskap og beslutningstaking

For å styrke næringslivet og samfunnsutviklingen i Gamvik, må både kvinner og menn ha like muligheter til å starte virksomheter, ta lederroller og delta i beslutningsprosesser. Likestilling er en ressurs som gir mer mangfold, innovasjon og lokal utviklingskraft.

6.2 Naturbasert reiseliv og opplevelser

Gamvik har sterke fortrinn innen natur, kultur og historie som gir grunnlag for utvikling av helårig og bærekraftig reiseliv. De store naturkvalitetene, fra kyst og fjell til fugleliv og fiskeri, kombinert med småskala lokalmat, historie og tradisjoner, gir et unikt grunnlag for opplevelsesbaserte næringer.

Et bærekraftig reiseliv bygger på lokal verdiskaping, respekt for naturgrunnlaget og tett samspill med lokalsamfunnet. Det handler om å skape arbeidsplasser, bolyst og tilflytting – uten å slite ut naturen eller overbelaste små lokalsamfunn.

Gamvik skal være en kommune som tilrettelegger for små aktører, gir kompetanseheving og markedsføring i samarbeid med andre, og samtidig verner om det som gjør stedet spesielt. Helhetlig reisemålsutvikling må være forankret i både lokale ressurser og FNs bærekraftsmål.

Mål 14

Gamvik skal være et attraktivt reisemål året rundt, basert på lokale ressurser, småskalaaktører og bærekraftige prinsipper.

Slik gjør vi det

- A. Støtte opp om småskala reiselivsaktører og lokale opplevelser.
- B. Etablere vertskapsprogram og kurs i reiselivskompetanse.
- C. Stimulere til samarbeid om pakkeløsninger og markedsføring.
- D. Sikre at reiseliv utvikles i tråd med bærekraftige prinsipper.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Delmål 8.9: Fremme bærekraftig turisme som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og produkter

Små aktører i Gamvik bygger opp reiseliv basert på fiske, natur, historie og kystkultur. Dette gir arbeidsplasser, styrker lokalt eierskap og gjør kommunen attraktiv for både gjester og tilflyttere.

Mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon

Delmål 12.b: Utvikle og implementere reiselivsstrategier for å fremme bærekraftig utvikling som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur

Gjennom vertskapsprogram, samarbeid om pakkeløsninger og bruk av lokale leverandører kan Gamvik bygge et reiseliv i tråd med bærekraftige prinsipper.

Mål 15 – Liv på land

Delmål 15.1: Sikre bevaring, restaurering og bærekraftig bruk av økosystemer

For Gamvik er det viktig at reiseliv og opplevelser skjer med hensyn til naturgrunnlaget, særlig i sårbare kyst- og fjellområder.

Mål 13 – Stoppe klimaendringene

Delmål 13.1: Styrke samfunnets evne til å tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer

Reiselivet i Gamvik skal utvikles med lavt klimaavtrykk og bidra til klimatilpasning. Miljøvennlige løsninger og lokal forankring gjør både natur og samfunn mer robuste.

6.3 Grønne og digitale næringer

Gamvik har unike forutsetninger for å utvikle nye og fremtidsrettede næringer som kombinerer naturressurser med teknologi. Tilgang til vind, sol og vann gir muligheter for lokal energiproduksjon, mens økt digitalisering åpner for arbeidsplasser uavhengig av geografi.

Gjennom bredbånd, digitale møteplasser og kreative næringsmiljøer kan kommunen legge til rette for både fjernarbeid, kunstnerisk virksomhet og teknologibasert innovasjon. Samtidig kan sirkulærøkonomi, lavutslippsløsninger og lokale pilotprosjekter bidra til grønn omstilling og nye arbeidsplasser.

Gamvik skal være et sted der nye ideer får grobunn, og hvor grønn innovasjon, digital infrastruktur og kreativt mangfold får vokse fram i tråd med lokale ressurser og internasjonale mål.

Mål 15

Gamvik skal være en framtidsrettet kommune som satser på grønn innovasjon, digitalisering og kreative næringer.

Strategiske grep

- A. Kartlegge muligheter innen vind, sol, vann og bioenergi.
- B. Støtte pilotprosjekter og lokale energiløsninger.
- C. Styrke bredbånd og digitale tjenester.
- D. Etablere digitale møteplasser og coworking-miljø.
- E. Støtte kunst- og kulturbasert næringsutvikling.

Mål 7 – Ren energi til alle

Delmål 7.2: Øke andelen av fornybar energi i den globale energimiksen

Gamvik har forutsetninger for å ta i bruk fornybar energi, som vind, sol og bioenergi. Lokale pilotprosjekt kan redusere energikostnader og skape grønn næringsaktivitet.

Mål 9 – Innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.c: Øke tilgangen til IKT og internett i distriktene

For at folk skal kunne jobbe digitalt eller drive digital virksomhet fra Gamvik, må det være god tilgang til bredbånd og digitale tjenester. Dette legger til rette for fjernarbeid og etablering av kreative miljøer.

Mål 13 – Stoppe klimaendringene

Delmål 13.2: Integrere klimatiltak i nasjonale og lokale strategier og planverk

Gjennom satsing på grønn næring, energieffektivitet og sirkulærøkonomi kan Gamvik redusere utslipp og ta del i den grønne omstillingen.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Delmål 8.3: Fremme små og mellomstore bedrifter og innovasjon

Gjennom støtte til kreative og teknologibaserte næringer kan Gamvik utvikle et mangfoldig næringsliv med nye arbeidsplasser. Lokale digitale bedrifter og kulturaktører bidrar til verdiskaping og gjør kommunen attraktiv for både unge og etablerte.

Kapittel 7 Beredskap

Trygghet og handlekraft

Foto: Gunn-Marie Fermann

Beredskap handler om trygghet, for enkeltmennesker, lokalsamfunn og samfunnsfunksjoner. I en kystkommune som Gamvik, med spredt bosetting, krevende klima og sårbar infrastruktur, er god beredskap avgjørende. Uforutsette hendelser som ekstremvær, ulykker, bortfall av kritiske tjenester eller nasjonale kriser stiller store krav til evnen til å forebygge, forberede, håndtere og gjenopprette.

Gamvik kommune skal være et samfunn der mennesker føler seg trygge, både i hverdagen og i møte med kriser. Dette krever et systematisk og helhetlig beredskapsarbeid, forankret i samarbeid mellom kommune, næringsliv, innbyggere, nødetater og frivillige ressurser. Beredskap skal være en integrert del av samfunnsutviklingen og planleggingen, og bidra til robusthet, tillit og fellesskap. Ved å bygge beredskap på lokal kunnskap, sterk organisering og felles ansvar, styrker vi Gamvik som et sted der mennesker og muligheter møtes, også når det virkelig gjelder.

7.1 Et helhetlig og lokalt forankret beredskapsarbeid

Et helhetlig og lokalt forankret beredskapsarbeid er avgjørende for å skape trygge og robuste lokalsamfunn. Gamvik kommune står overfor særlige utfordringer knyttet til store avstander og begrensede ressurser. Dette gjør det ekstra viktig å ha oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS), tydelige beredskapsplaner og god samordning på tvers av kommunale tjenester, nabokommuner og frivillige aktører.

Gjennom bred involvering av innbyggere, næringsliv og frivillige organisasjoner kan kommunen styrke lokal forankring og tillit til beredskapsarbeidet. Et godt system bidrar ikke bare til å redusere skadeomfanget i kriser, men også til å skape trygghet i hverdagen og styrke lokalsamfunnet som helhet.

Mål 16

Gamvik kommune skal ha et helhetlig, oppdatert og lokalt forankret beredskapsarbeid som reduserer sårbarhet og styrker krisehåndtering.

Slik gjør vi det

- A. Jevnlig oppdatere kommunens ROS-analyse og beredskapsplaner.
- B. Integre beredskap i all planlegging og tjenesteutvikling.
- C. Samordne beredskapsarbeidet med nabokommuner og regionale aktører.
- D. Involvere ansatte, folkevalgte og innbyggere i øvelser og læring.

Bærekraftsmål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.b: Styrke nasjonal og regional planlegging av katastrofer og styrke lokal motstandskraft.

I Gamvik, hvor avstand til nødetater og sykehus er stor, er det avgjørende at kommunen selv har kapasitet til å håndtere kriser lokalt. Dette innebærer å ha oppdaterte risikoanalyser, øve på ulike scenarioer, og sørge for lokal involvering. Et godt forankret beredskapssystem gir trygghet for befolkningen, og bidrar til å opprettholde tillit til kommunen som tjenesteyter og samfunnsbygger.

Bærekraftsmål 17 – Samarbeid for å nå målene

Delmål 17.17: Oppmuntre og fremme effektive partnerskap.

I små lokalsamfunn som Gamvik er samspill mellom kommune, innbyggere, frivillige, næringsliv og nabokommuner nøkkelen til å lykkes med beredskapsarbeid. Slike partnerskap kan øke kapasiteten fordele ansvar og styrke læring og erfaringsdeling.

Bærekraftsmål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.d: Styrke kapasiteten for risikoreduksjon og helserespons nasjonalt og lokalt.

I Gamvik er det lange avstander til nødetater og spesialisthelsetjenesten, noe som gjør lokal helseberedskap avgjørende. Et godt forankret beredskapssystem kan redde liv og redusere skadeomfanget i kriser, og styrker samtidig tryggheten til innbyggerne.

7.2 Kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhet

Tilgang til kritisk infrastruktur er en forutsetning for at samfunnet skal fungere. Dette gjelder strøm, vann, vei, digitale tjenester, matforsyning og andre leveranser. I distriktskommuner som Gamvik øker lange avstander og sårbare forsyningslinjer risikoen ved bortfall. Kritisk infrastruktur er grunnleggende for trygghet, næringsliv og kommunens evne til å håndtere kriser.

Forsyningssikkerhet omfatter også mat. Gamvik må sikre både robuste forsyningslinjer og lokal produksjon av sjømat og jordbruk, samt ha beredskapslagre. Klimaendringer, geopolitiske hendelser og transportutfordringer kan ramme tilgangen på mat og andre varer. Derfor er samarbeid med leverandører, regionale aktører og nasjonale beredskapsmyndigheter avgjørende.

Kommunen trenger oversikt over alternative løsninger og robuste systemer som tåler klimaendringer og naturhendelser. Ved å prioritere beredskap blir Gamvik mindre sårbar og bedre rustet til å møte fremtidige kriser.

Mål 17

Gamvik kommune skal sikre tilgang til og beredskap rundt kritisk infrastruktur og tjenester under ulike krisescenarier.

Strategiske grep

- A.** Kartlegge sårbarheter knyttet til strøm, vann, vei, tele og datasikkerhet.
- B.** Etablere beredskapsrutiner og alternative løsninger ved bortfall.
- C.** Samarbeide med leverandører og regionale aktører om robusthet og reservekapasitet.
- D.** Vurdere behov for nødstrøm, satellittkommunikasjon og beredskapslagre.
- E.** Styrke matsikkerheten gjennom lokale beredskapslagre og støtte til lokal matproduksjon (fiskeri, sjømat og jordbruk).

Mål 9 – Industri, innovasjon og infrastruktur

Delmål 9.1: Utvikle pålitelig, bærekraftig og robust infrastruktur.

Gamvik er sårbar for bortfall av strøm, vann, mobildekning og internett. Med økende ekstremvær og geopolitisk uro må kommunen kartlegge svakheter og bygge motstandsdyktig infrastruktur i samarbeid med leverandører og beredskapsmyndigheter.

Mål 13 – Stoppe klimaendringene

Delmål 13.1: Styrke evne til å motstå klimarelaterte farer og naturkatastrofer.

Gamvik må forberede seg på økt risiko for strømbrudd, stengte veier og andre klimarelaterte hendelser. Beredskap rundt kritisk infrastruktur er en direkte respons på klimaendringene og en viktig del av klimatilpasningen i nordområdene.

Mål 7 – Ren energi til alle

Delmål 7.3: Øke energieffektiviteten og fremme bærekraftige energiløsninger.

I Gamvik er det spesielt viktig å etablere alternative energikilder og nødløsninger som kan opprettholde kritisk infrastruktur ved bortfall av strøm. Dette bidrar både til redusert sårbarhet i kriser og til langsiktig bærekraft.

Mål 2 – Utrydde sult

Delmål 2.4: Sikre bærekraftige matsystemer.

Matsikkerhet er en del av kritisk infrastruktur. Ved å satse på lokal produksjon og beredskapslagre kan Gamvik redusere sårbarheten og samtidig styrke lokal verdiskaping.

7.3 Lokal beredskapskompetanse og frivillige ressurser

Lokalt beredskapsarbeid i små kommuner som Gamvik er avhengig av innbyggernes egen kompetanse og frivillige innsats. Når innbyggerne har kunnskap om egenberedskap og kan bidra aktivt under kriser, reduseres både sårbarheten og belastningen på de offentlige tjenestene. Frivillige organisasjoner, sanitetsforeninger og andre ressurspersoner er viktige støttespillere, både i forebygging, varsling, førstehjelp og evakuering.

Forankring og samarbeid er nøkkelen til å styrke lokalsamfunnets robusthet. Ved å utvikle avtaler, tydeliggjøre roller og legge til rette for systematisk opplæring, kan Gamvik kommune bygge en beredskapskultur som gir trygghet og bedre håndtering av hendelser. Dette er særlig viktig i små samfunn med store avstander og begrensede ressurser, hvor rask lokal innsats kan være avgjørende.

Mål 18

Gamvik kommune skal bygge lokal beredskapskultur og styrke samarbeidet med frivillige ressurser.

Strategiske grep

- A.** Gi innbyggere enkel tilgang til opplæring i egenberedskap og førstehjelp.
- B.** Lage avtaler og rutiner for samarbeid med frivillige lag og organisasjoner.
- C.** Stimulere til etablering av beredskapsgrupper og nabohep.
- D.** Kommunisere tydelig hvilke roller og ansvar kommunen og innbyggere har.

Bærekraftsmål 3 – God helse og livskvalitet

Delmål 3.d: Styrke kapasiteten for risikoredusering og helserespons nasjonalt og lokalt.

I Gamvik har frivillige organisasjoner, sanitetsforeninger og enkeltpersoner en nøkkelrolle i beredskapen. Økt lokal kompetanse i førstehjelp, egenberedskap og krisehåndtering kan redde liv og redusere belastningen på offentlige tjenester.

Bærekraftsmål 16 – Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner

Delmål 16.7: Sikre inkluderende, deltakende og representative beslutningsprosesser.

Beredskap i Gamvik styrkes når innbyggere blir sett som en ressurs. Ved å involvere folk i beredskapsøvelser, informasjonsdeling og ansvar, styrkes tilliten til lokaldemokratiet og evnen til å stå sammen i kriser.

Bærekraftsmål 11 – Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Delmål 11.5: Redusere antall dødsfall og berørte personer fra katastrofer og kriser.

Når Gamvik styrker lokal beredskapskultur og mobiliserer frivillige ressurser, reduseres konsekvensene av hendelser og katastrofer. Dette gir økt trygghet og bedre beskyttelse av både liv og lokalsamfunnet.

Kapittel 8. Fra samfunnsdel til arealdel

Foto: Gunn-Marie Fermann

Arealpolitikken er et av kommunens viktigste verktøy for å gjennomføre mål og strategier fra samfunnsdelen i praksis. Hvordan vi forvalter og utvikler arealene våre har stor betydning for både bolyst, næringsutvikling, naturverdier, beredskap og miljømessig bærekraft. Kommuneplanens arealdel for Gamvik kommune ble vedtatt i 2020, og gjelder fram til 2032. Planen bygger på målsetninger om å balansere bruk og vern av arealer på land og i sjø, og å legge til rette for framtidig befolkningsvekst, næringsutvikling og et godt liv i kommunen. Arealdelen er dermed en direkte oppfølging og operasjonalisering av samfunnsplanens visjoner og satsingsområder.

Overordnede prinsipper for arealstrategien

Gamvik kommune legger følgende prinsipper til grunn for arealstrategien:

- Samfunnsdelens mål skal styre arealbruken. Satsningsområdene i samfunnsdelen, skal danne premissene for hvilke arealer som settes av til ulike formål.
- Helhetlig og bærekraftig arealbruk. Arealdisponeringene skal bidra til robuste lokalsamfunn, effektiv infrastruktur, vern av natur og tilpasning til klimaendringer.
- Fokus på tettstedene og eksisterende infrastruktur. Nye boligarealer og næringsområder lokaliseres i hovedsak der det allerede finnes teknisk og sosial infrastruktur.
- Arealberedskap for utvikling. Planen legger til rette for mer bolig- og næringsbebyggelse enn det forventede behovet i planperioden, for å sikre fleksibilitet og handlekraft.
- Forvaltning av LNFR-områder. Det legges til rette for begrenset spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse i eksisterende bygdestrøk og tidligere bosettingsområder, der tekniske forhold tillater det.

8.1 Arealstrategiske grep

Styrke tettstedsutvikling i Mehamn, Gamvik og Skjånes

- Legge til rette for boligfortetting og utvidelse av boligområder der det finnes eller kan etableres infrastruktur.
- Samle tjenestetilbud og næringsaktivitet i og rundt sentrumsområdene.

Legge til rette for næringsutvikling innen fiskeri, sjømat og reiseliv

- Videreføre og utvide næringsarealer i tilknytning til eksisterende havneområder.
- Avsette areal til sjørettet industri på Normannset og planlegge med fleksible formål i Skjånes.

Tilrettelegge for boligbygging og bolyst

- Sette av tomtereserver i hele kommunen, inkludert i Nervei, for å støtte rekruttering og tilflytting.
- Vurdere oppheving av gamle reguleringsplaner til fordel for enklere og mer fleksibel planlegging.

Ivareta natur, reindrift og samiske interesser

- Bruke hensynssoner og restriksjoner for å skjerme viktige områder for reindrift, jordbruk, naturmangfold og kulturminner.
- Unngå nye inngrep i områder med høy konfliktgrad med tradisjonelle næringer og økologiske verdier.

Beredskap og klimatilpasning

- Sikre arealer for drikkevann og annen kritisk infrastruktur.
- Ta hensyn til flom, rasfare og havnivåstigning gjennom krav til dokumentasjon i sårbare områder.

Gjennom arealstrategien kobles samfunnsdelen til kommuneplanens arealdel på en systematisk måte. Arealstrategien skal også være styrende for fremtidige reguleringsplaner, byggeprosjekter og næringsetableringer. En helhetlig forvaltning av arealene er avgjørende for å oppnå målene om levende lokalsamfunn, verdiskaping og bærekraftig utvikling i Gamvik kommune.

Bærekraftsmål 14: Livet i havet

Delmål 14.2: Innen 2020 forvalte og beskytte marine og kystnære økosystemer på en bærekraftig måte for å unngå betydelige negative konsekvenser, styrke deres motstandsdyktighet og iverksette tiltak for å gjenopprette dem i størst mulig grad.

Dette delmålet passer godt til planlegging rundt havneområder, sjørettet industri og reiseliv, der kommunen både ønsker vekst og må sikre at kyst- og fjordområdene brukes på en måte som ikke ødelegger økosystemene.

Bærekraftsmål 15: Livet på land

Delmål 15.1: Sikre bevaring, restaurering og bærekraftig bruk av terrestriske og innlandsferskvanns-økosystemer og deres tjenester.

Støtter tiltak for å ivareta natur, reindrift, jordbruk, samiske interesser og biologisk mangfold gjennom hensynssoner og restriksjoner.

Bærekraftsmål 13: Stoppe klimaendringene

Delmål 13.1: Styrke evnen til å motstå og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer i alle land.

I Gamvik vil dette si beredskap og klimatilpasning, inkludert sikring av drikkevann, samt hensyn til flom, rasfare og havnivåstigning i utsatte områder.

8.2 Fra samfunnsdel til handlingsdel

Kommuneplanens samfunnsdel uttrykker kommunens langsiktige mål og strategiske retning, og utgjør det overordnede styringsdokumentet for all kommunal virksomhet. For at målene skal bli virkelighet, må de følges opp med konkrete tiltak og prioriteringer. Det er her handlingsdelen spiller en avgjørende rolle.

Handlingsdelen er det operative verktøyet som viser hvordan kommunen skal jobbe systematisk og målrettet for å gjennomføre samfunnsdelen. Den synliggjør hva som skal gjøres, når det skal gjøres, hvem som har ansvar, og hvordan arbeidet skal finansieres og følges opp.

Overgang fra langsiktige mål til konkret handling

For å sikre sammenheng mellom samfunnsdel og handlingsdel legger Gamvik kommune til grunn følgende prinsipper:

- Målene i samfunnsdelen skal være styrende for tiltak i handlingsdelen,. Hvert målområde følges opp med prioriterte innsatsområder og tiltak.
- Handlingsdelen skal være realistisk og gjennomførbar. Den skal bygge på kjente rammer, tilgjengelige ressurser og forpliktende ansvar.
- Det skal være tydelig kobling til økonomiplanen og årsbudsjettet. Alle tiltak i handlingsdelen må være forankret i økonomiske prioriteringer.
- Bærekraft skal være en integrert del av alle tiltak. De økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene skal vurderes og synliggjøres.

Innhold i handlingsdelen

Handlingsdelen konkretiserer samfunnsdelen gjennom:

- Tiltak. Hva skal gjøres for å oppnå målene?
- Tidsplan. Når skal det gjennomføres?
- Ansvar: Hvilken enhet har ansvar for gjennomføringen?
- Finansiering. Er tiltaket en del av økonomiplan/budsjett, og hvilke midler kreves?
- Oppfølging og måling. Hvordan skal tiltaket evalueres og rapporteres?

En levende og rullerende del av planverket

Handlingsdelen er ikke statisk. Den skal revideres årlig, i takt med kommunens økonomiplan og budsjettprosesser, og fungere som en dynamisk kobling mellom langsiktige mål og daglige beslutninger. På denne måten blir samfunnsdelen et levende dokument, gjennom handling.

Kommunens evne til å gjennomføre samfunnsplanens mål handler i stor grad om tydelige prioriteringer, tverrfaglig samarbeid og politisk forankring. Handlingsdelen gir både administrasjon, politikere og innbyggere en felles plattform for utvikling og endring i tråd med planens retning.

